

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ปัญหาที่เกิดจากการใช้ยาในผู้ป่วยวัณโรคปอด ที่มารับการตรวจรักษาที่ศูนย์วัณโรค เขต 10 เชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน นางสาวสุพานี สุพงศ์พัฒนกิจ

สาขารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

อาจารย์ชบาไพร	โพธิ์สุยะ	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์พรทิพย์	เชื้อม โนนานู	กรรมการ
อาจารย์สุภาภา	พลอยเต็มแสง	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาแบบพรรณนาเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดจากการใช้ยาของผู้ป่วยวัณโรคปอด และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการใช้ยา และเพิ่มคุณภาพบริการแก่ผู้ป่วย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยวัณโรคปอดที่มารับการตรวจรักษา ที่ศูนย์วัณโรคเขต 10 เชียงใหม่ จำนวน 55 ราย ซึ่งเลือกแบบเฉพาะเจาะจงคือ รับประทานยาเองที่ห้องจ่ายยาอย่างน้อย 1 ครั้งและยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษา รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ป่วยรายบุคคลร่วมกับแบบบันทึกวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

จากการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยเกิดปัญหาจากการใช้ยาร้อยละ 76.4 ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุดได้แก่ การเกิดปฏิกิริยาระหว่างยาร้อยละ 29.5 รองลงมาคือ การไม่ได้รับยาที่แพทย์สั่ง หรือได้รับยาไม่ครบร้อยละ 27.9 และการเกิดอาการอันไม่พึงประสงค์จากยาร้อยละ 19.7 เมื่อพิจารณาจากกระบวนการใช้ยา ปัญหาส่วนใหญ่เกิดขึ้นในขั้นตอนของการนำยาไปใช้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 55.7 และขั้นตอนการตอบสนองของยาร้อยละ 23.0 โดยปัญหาที่เกิดจากการใช้ยาเป็นปัญหาที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขหรือป้องกันร้อยละ 77.0 เนื่องจากผู้ป่วยและผู้รักษาไม่ทราบว่าปัญหาเกิดขึ้น จากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและสาเหตุของปัญหาได้แนวทางการแก้ไขคือ 1) จัดระบบ

บริการโดยจัดทำหลักเกณฑ์และขั้นตอนการให้บริการที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร 2) ในการสั่งการรักษากำหนดให้ส่งตรวจการทำงานของตับไต เพื่อติดตามอาการอันไม่พึงประสงค์และปรับขนาดยาให้เหมาะสม 3) แนบตารางขนาดยาพร้อมแผนการรักษาเมื่อมีการส่งต่อผู้ป่วย 4) ปรับปรุงกระบวนการรักษาให้ผู้ป่วยได้รับยาครบโดยจัดผู้ดูแลกำกับการรับประทานยา และลงบันทึกการรักษาที่มีรายละเอียดครบถ้วน และ 5) ปรับปรุงการเขียนผลรักษาให้ครบถ้วน เข้าใจได้ชัดเจนก่อนนำยาไปใช้

การศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ปัญหาที่เกิดจากการใช้ยาส่วนใหญ่เกิดขึ้นในขั้นตอนการนำยาไปใช้ของผู้ป่วยและการตอบสนองของยา การแก้ปัญหาสามารถทำได้โดยอาศัยความร่วมมือของแพทย์ พยาบาล เภสัชกรและผู้ป่วย การให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ป่วยและญาติเพื่อให้เกิดความเข้าใจและยอมรับแผนการรักษา เป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหา ดังนั้นเภสัชกรจึงควรแสดงบทบาทในทีมสุขภาพ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการใช้ยาอย่างถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุดในการควบคุมวัณโรคปอดต่อไป

Independent Study Title Drug Related Problems in Pulmonary Tuberculosis Patients at Tuberculosis Control Center 10 Chiang Mai

Author Miss Supanee Supongpattanakit

Master of Public Health

Independent Study Examining Committee :

Lect. Chabaprai Phosuya	Chairperson
Assoc. Prof. Porntip Chuamanochan	Member
Lect. Suarpa Ployluamsang	Member

Abstract

This study was survey descriptive. The objectives were to detect and find out the causes of drug related problems (DRPs), and to propose guidelines for problem solving. The benefits of this study were to encourage patient compliance and to improve quality of service. Purposive sampling was used to select 55 samples of pulmonary tuberculosis out-patients visiting Tuberculosis Control Center 10 Chiang Mai who have received medicines at least one time, at Pharmacy Department by themselves, and consented to cooperate with this study. Data were collected by interviewing, and by using patient profiles. The data were analyzed by the descriptive statistics and content analysis.

The DRPs were found 76.4%. The most common DRPs were drug interactions (29.5%), followed by failure to receive prescribed medication (27.9%), and adverse drug reaction (19.7%). When DRPs were classified according to drug use procedures, it was found that most problems occurred in patients' drug usage (55.7%) and drug response (23.0%). Most DRPs were still the problem (77.0%) because both patients and physicians had not known the problems. By analysing the causes and problems, it recommended that 1) the guidelines for standard servicing

procedures should be set up. 2) Treatment process should include the liver and kidney function tests in order to monitor adverse drug reaction and to adjust optimal doses. 3) Optimal doses of medicines, and treatment plan should be attached to the referral profile of patients. 4) The process of DOTs (Directly Observed Treatment, Short course) should be improved by setting appropriate observers and completely filling the recording form, and 5) Officers of the center should label all of the medicine information before handing to patients.

This study pointed out that most DRPs occurred in the process of drug usage and drug responses. The problems could be solved by a cooperation of doctors, nurses, pharmacists, and patients. Drug counseling for patients and relatives can provide understanding, accepting in drug uses and treatment which is a way of solving DRPs. Therefore, the pharmacists should present the role of pharmaceutical care in health teams to promote correctly drug uses and to control pulmonary tuberculosis in long run.